

Kulturarv i ett världsarv: Hansestaden Visby en världsarvsstad att bevara för hela mänskligheten

Peter Lindvall, Regiondirektör

Elene Negussie, Världsarvssamordnare

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

- World Heritage Convention

Arkivveckan 2017

A wide-angle photograph of a coastal scene at sunset. In the foreground, a rocky shore with patches of green moss and small pebbles meets the water. Several large, weathered rock formations stand in the shallow water; one prominent one on the left has a dark, textured surface, while others are lighter-colored and more rounded. The water is calm, creating clear reflections of the rocks and the sky. In the background, the horizon is visible under a sky filled with wispy, light-colored clouds. The sun is low on the horizon, casting a warm, golden glow over the entire scene.

**Gotland är Östersjöregionens mest
kreativa och magiska plats präglad av
närhet, hållbar tillväxt och fyllt av livslust.**

Det går bra för Gotland

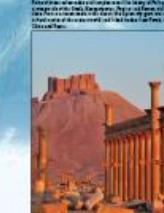
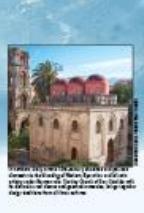
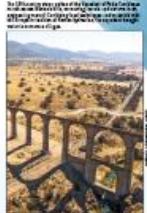
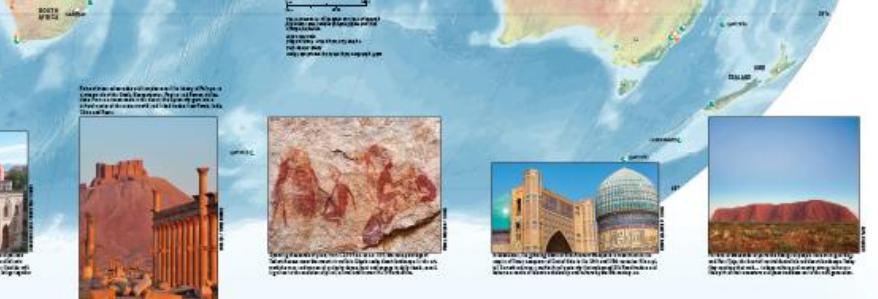
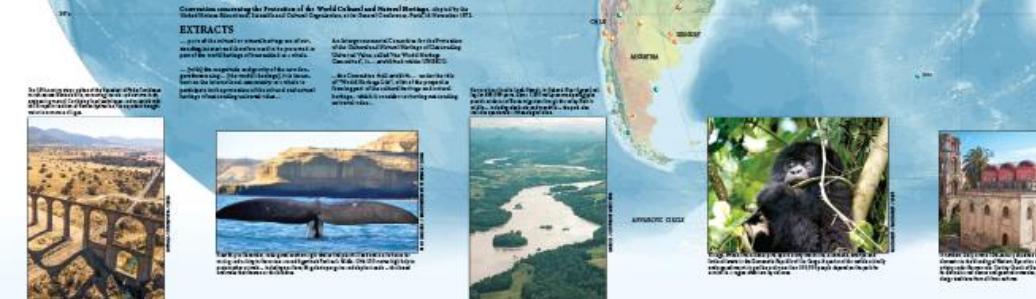
WORLD HERITAGE

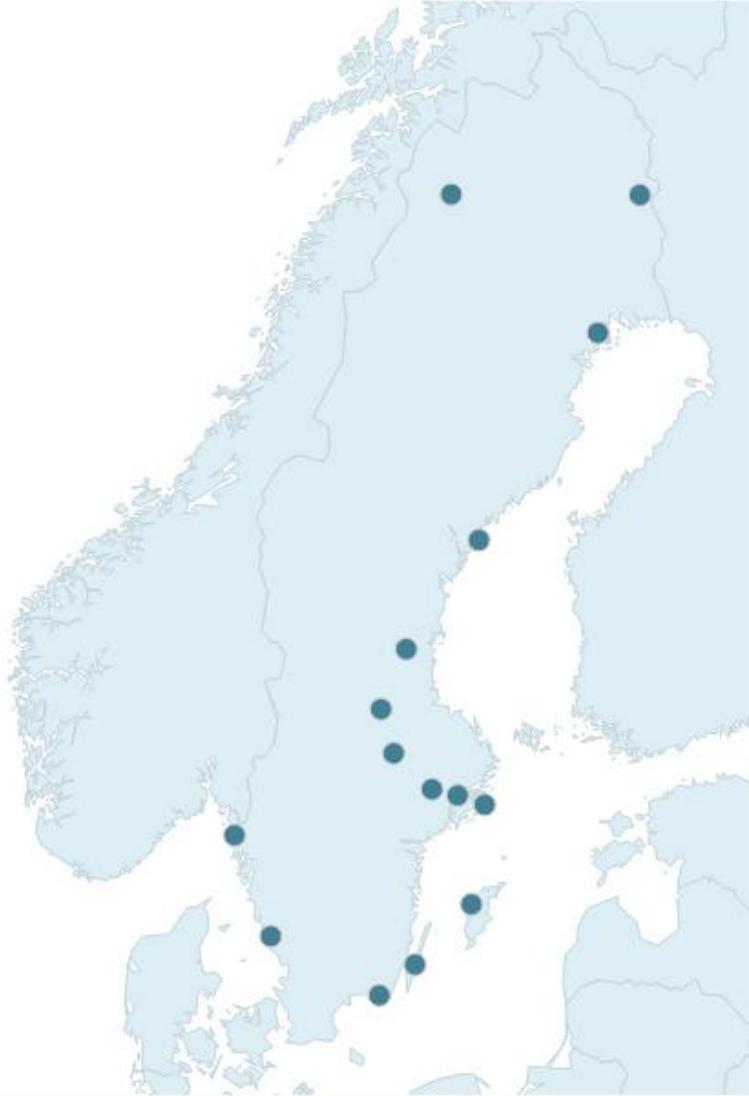
2015-2016

From the vast plains of the Serengeti to historic cities such as Vienna, Lima and Kyoto; from the prehistoric rock art of the Iberian Peninsula to the Great Wall of China; from the Kasbah of Al-Mansur to the Imperial Palace in Beijing, all of these places, as wondrous as they are, have one thing in common. All are World Heritage sites of outstanding cultural or natural value to humanity and are worthy of protection for future generations to know and enjoy.

Key
 Cultural property
 Natural property
 Mixed property (cultural and natural)
 Transnational property
 Properties inscribed on the List of World Heritage in Danger
 Properties awaiting inscription on the List of World Heritage in Danger
 Properties awaiting inscription on the Tentative List
 Tentative List
 States Parties to the World Heritage Convention
 States having signed the Convention
 States having ratified the Convention
 States having acceded to the Convention
 States having deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession
 States having become party to the Convention by virtue of their membership of the United Nations
 States having become party to the Convention by virtue of their membership of the International Organization for the Unesco
 States having become party to the Convention by virtue of their membership of the International Organization for Standardization
 States having become party to the Convention by virtue of their membership of the International Organization for Standardization
 © 2015 UNESCO Printed October 2015

ViS.
VÄRLDSARV i SVERIGE

Världsarv i Sverige

Drottningholm
Birka och Hovgården
Engelsbergs bruk
Hällristningarna i Tanum
Skogskyrkogården
Hansestaden Visby
Laponia
Gammelstads kyrkstad
Örlogsstaden Karlskrona
Södra Ölands odlingslandskap
Falun och Kopparbergslagen
Grimeton radiostation
Hälsingegårdarna
Höga Kusten/Kvarkens skärgård
Struves meridianbåge

Världsarvsstäder

Quebec 1985

Vienna 1991

Visby 1995

Zanzibar 2000

Tel Aviv 2003

Bordeaux 2007

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

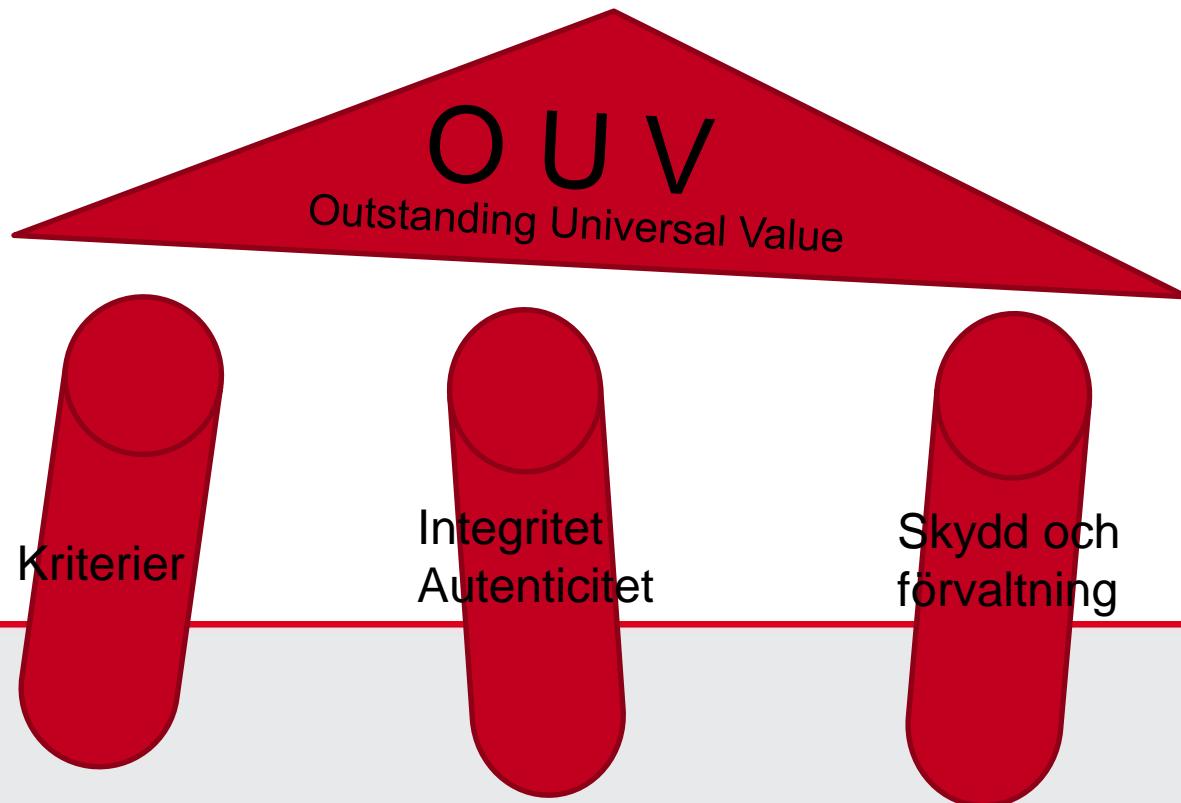
- World
- Heritage
- Convention
-

Vad är ett världsarv?

- Ett världsarv är ett kulturminne eller naturminne som är så värdefullt att det ska bevaras för hela mänskligheten nu och för kommande generationer.
- Det kan vara en plats, miljö eller objekt som på ett unikt sätt vittnar om jordens och människans historia. När platsen, miljön eller objektet upptagits på UNESCO:s världsarvslista garanteras skydd och vård för all framtid.
- Världsarvskonventionen (Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, 1972)

Världsarvsvärde

'Att säkerställa identifiering, skydd, bevarande, presentation och överlämnande till kommande generationer' av kultur- och naturarv som är av särskilt stort universellt värde för hela mänskligheten (Artikel 4, Världsarvskonventionen).

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

• World
• Heritage
• Convention

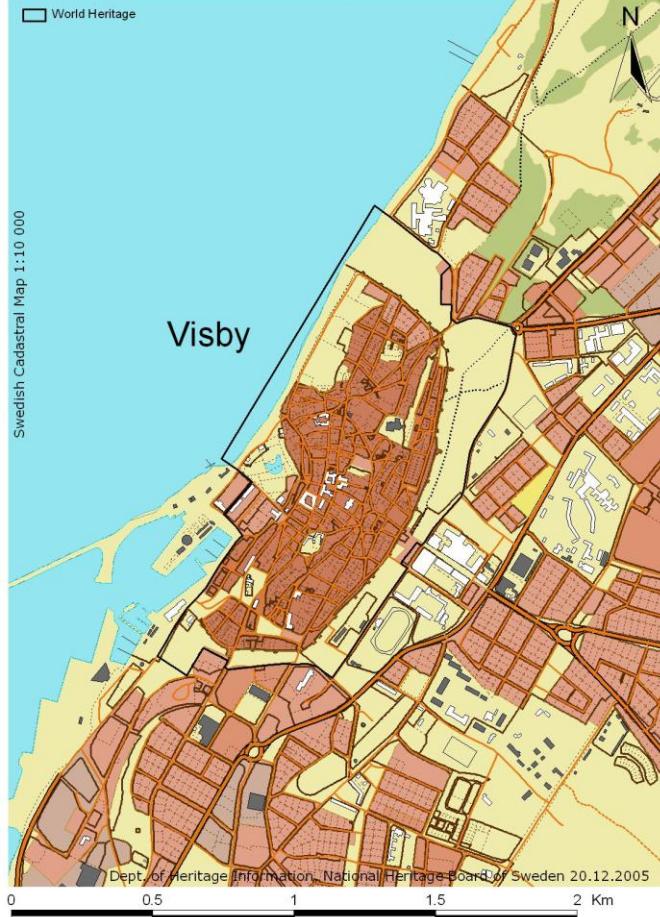
Världsarvskonventionen – en fredstanke

Eftersom krig börjar i människors sinnen måste även försvaret av freden börja där.

Unesco:s stadgar, 1945
FN:s organ för utbildning, vetenskap och kultur

"Ett synnerligen framstående exempel på en nordeuropeisk muromgärdad handelsstad som på ett unikt sätt bevarat sin stadsbild och sin synnerligen värdefulla bebyggelse, som till sin form och funktion klart uttrycker denna betydande mänskliga bosättning."

SE-731 Hanseatic Town of Visby

VISBY
WORLD HERITAGE

Kriterium (iv): *Ett synnerligen framstående exempel på byggnad eller bebyggelsemiljö som illustrerar en speciell period i historien.*

The Hanseatic town of Visby is an outstanding example of a North European medieval walled town which reflects with remarkable completeness its essentially late 13th century form and function as one of the most important trading towns of the Hanseatic League between 1161 and 1360. This is reflected in the well preserved town wall, street pattern, church ruins, the remains of more than 200 warehouses and townscape.

A. Neder contra portum.	B. Templo D. Georgii.	C. Porta Supremovalia.	D. Propter aquas maris.	E. Planctus genitrix Nostr. id est.	F. Contra portum.	G. Templo D. Clementis.	H. Coenobium D. Jacobi.	I. Galerula Santi Spiritus.	J. Templo D. Mariae.	K. Templo D. Iosephi.	L. Curia Episcopalis.	M. Gymnasium Scholasticum.	N. Clericorum D. Catharine.	O. Porta publica.	P. Porta longa.	Q. Templo D. Mariae.	R. Templo D. Iosephi.	S. Templo D. Laurentii.	T. Procerum Viris.	U. Coenobium D. Catherine.	V. Porta publica.	W. Porta publica maior.	X. Porta minor.	Y. Porta publica maior.	Z. Porta minor.	A. Porta vetus.	B. Porta nova.	C. Statio nauicula.	D. Porta regia.	E. Porta regia.	F. Porta regia.	G. Porta regia.	H. Porta regia.	I. Porta regia.	J. Porta regia.	K. Porta regia.	L. Porta regia.	M. Porta regia.	N. Porta regia.	O. Porta regia.	P. Porta regia.	Q. Porta regia.	R. Porta regia.	S. Porta regia.	T. Porta regia.	U. Porta regia.	V. Porta regia.	W. Porta regia.	X. Porta regia.	Y. Porta regia.	Z. Porta regia.
A. Neder contra portum.	B. Templo D. Georgii.	C. Porta Supremovalia.	D. Propter aquas maris.	E. Planctus genitrix Nostr. id est.	F. Contra portum.	G. Templo D. Clementis.	H. Coenobium D. Jacobi.	I. Galerula Santi Spiritus.	J. Templo D. Mariae.	K. Templo D. Iosephi.	L. Curia Episcopalis.	M. Gymnasium Scholasticum.	N. Clericorum D. Catharine.	O. Porta publica.	P. Porta longa.	Q. Templo D. Mariae.	R. Templo D. Iosephi.	S. Templo D. Laurentii.	T. Procerum Viris.	U. Coenobium D. Catherine.	V. Porta publica.	W. Porta publica maior.	X. Porta minor.	Y. Porta publica maior.	Z. Porta minor.	A. Porta vetus.	B. Porta nova.	C. Statio nauicula.	D. Porta regia.	E. Porta regia.	F. Porta regia.	G. Porta regia.	H. Porta regia.	I. Porta regia.	J. Porta regia.	K. Porta regia.	L. Porta regia.	M. Porta regia.	N. Porta regia.	O. Porta regia.	P. Porta regia.	Q. Porta regia.	R. Porta regia.	S. Porta regia.	T. Porta regia.	U. Porta regia.	V. Porta regia.	W. Porta regia.	X. Porta regia.	Y. Porta regia.	Z. Porta regia.
A. Neder contra portum.	B. Templo D. Georgii.	C. Porta Supremovalia.	D. Propter aquas maris.	E. Planctus genitrix Nostr. id est.	F. Contra portum.	G. Templo D. Clementis.	H. Coenobium D. Jacobi.	I. Galerula Santi Spiritus.	J. Templo D. Mariae.	K. Templo D. Iosephi.	L. Curia Episcopalis.	M. Gymnasium Scholasticum.	N. Clericorum D. Catharine.	O. Porta publica.	P. Porta longa.	Q. Templo D. Mariae.	R. Templo D. Iosephi.	S. Templo D. Laurentii.	T. Procerum Viris.	U. Coenobium D. Catherine.	V. Porta publica.	W. Porta publica maior.	X. Porta minor.	Y. Porta publica maior.	Z. Porta minor.	A. Porta vetus.	B. Porta nova.	C. Statio nauicula.	D. Porta regia.	E. Porta regia.	F. Porta regia.	G. Porta regia.	H. Porta regia.	I. Porta regia.	J. Porta regia.	K. Porta regia.	L. Porta regia.	M. Porta regia.	N. Porta regia.	O. Porta regia.	P. Porta regia.	Q. Porta regia.	R. Porta regia.	S. Porta regia.	T. Porta regia.	U. Porta regia.	V. Porta regia.	W. Porta regia.	X. Porta regia.	Y. Porta regia.	Z. Porta regia.
A. Neder contra portum.	B. Templo D. Georgii.	C. Porta Supremovalia.	D. Propter aquas maris.	E. Planctus genitrix Nostr. id est.	F. Contra portum.	G. Templo D. Clementis.	H. Coenobium D. Jacobi.	I. Galerula Santi Spiritus.	J. Templo D. Mariae.	K. Templo D. Iosephi.	L. Curia Episcopalis.	M. Gymnasium Scholasticum.	N. Clericorum D. Catharine.	O. Porta publica.	P. Porta longa.	Q. Templo D. Mariae.	R. Templo D. Iosephi.	S. Templo D. Laurentii.	T. Procerum Viris.	U. Coenobium D. Catherine.	V. Porta publica.	W. Porta publica maior.	X. Porta minor.	Y. Porta publica maior.	Z. Porta minor.	A. Porta vetus.	B. Porta nova.	C. Statio nauicula.	D. Porta regia.	E. Porta regia.	F. Porta regia.	G. Porta regia.	H. Porta regia.	I. Porta regia.	J. Porta regia.	K. Porta regia.	L. Porta regia.	M. Porta regia.	N. Porta regia.	O. Porta regia.	P. Porta regia.	Q. Porta regia.	R. Porta regia.	S. Porta regia.	T. Porta regia.	U. Porta regia.	V. Porta regia.	W. Porta regia.	X. Porta regia.	Y. Porta regia.	Z. Porta regia.
A. Neder contra portum.	B. Templo D. Georgii.	C. Porta Supremovalia.	D. Propter aquas maris.	E. Planctus genitrix Nostr. id est.	F. Contra portum.	G. Templo D. Clementis.	H. Coenobium D. Jacobi.	I. Galerula Santi Spiritus.	J. Templo D. Mariae.	K. Templo D. Iosephi.	L. Curia Episcopalis.	M. Gymnasium Scholasticum.	N. Clericorum D. Catharine.	O. Porta publica.	P. Porta longa.	Q. Templo D. Mariae.	R. Templo D. Iosephi.	S. Templo D. Laurentii.	T. Procerum Viris.	U. Coenobium D. Catherine.	V. Porta publica.	W. Porta publica maior.	X. Porta minor.	Y. Porta publica maior.	Z. Porta minor.	A. Porta vetus.	B. Porta nova.	C. Statio nauicula.	D. Porta regia.	E. Porta regia.	F. Porta regia.	G. Porta regia.	H. Porta regia.	I. Porta regia.	J. Porta regia.	K. Porta regia.	L. Porta regia.	M. Porta regia.	N. Porta regia.	O. Porta regia.	P. Porta regia.	Q. Porta regia.	R. Porta regia.	S. Porta regia.	T. Porta regia.	U. Porta regia.	V. Porta regia.	W. Porta regia.	X. Porta regia.	Y. Porta regia.	Z. Porta regia.

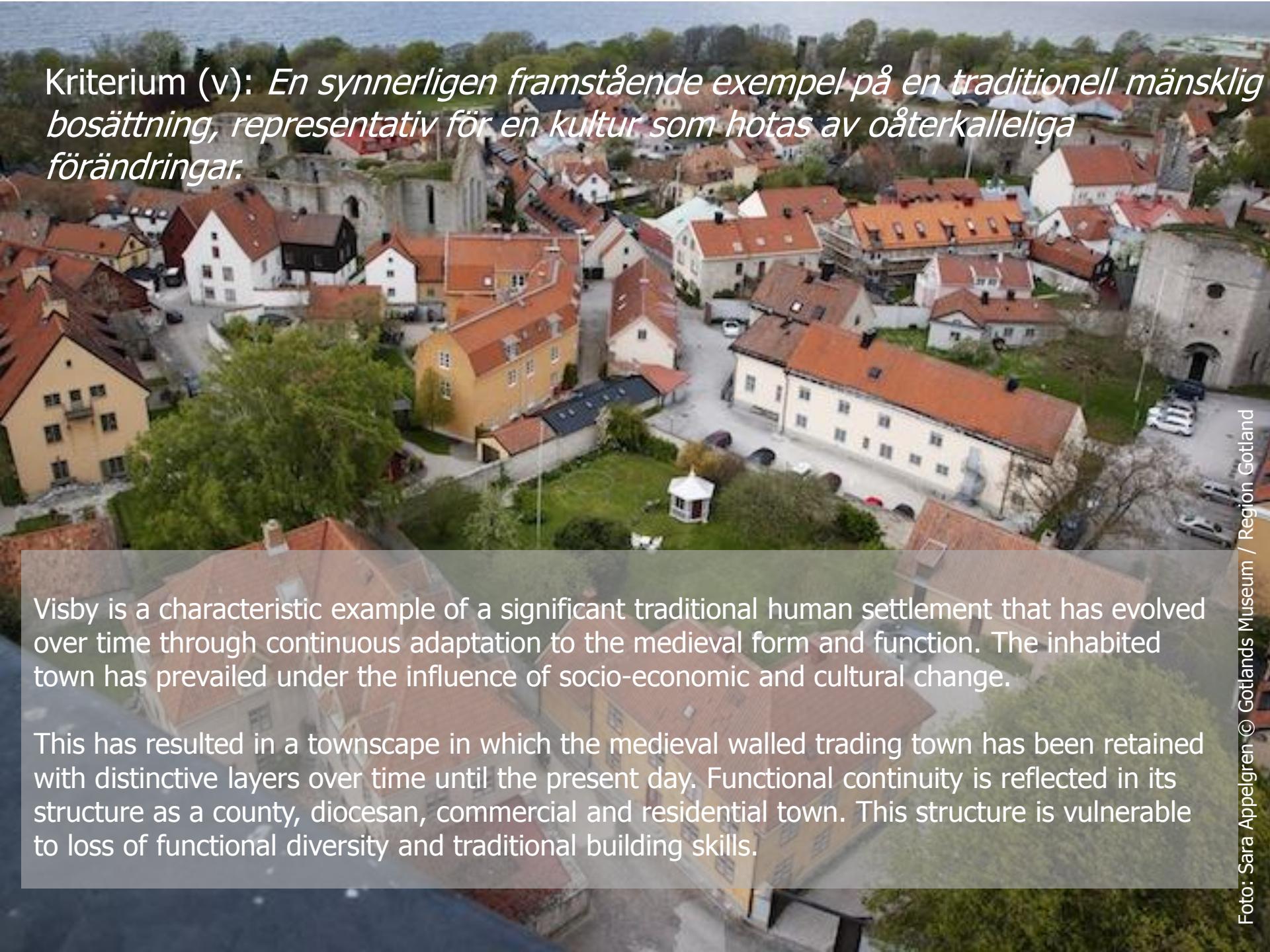
OCIDEN

WISBY Gotlandia metropolis, antiquitas amplissima, negotiatione celebris, et nauticorum schola, hic enim leges suas capiebat, nautas. Hoc tempore residet hic Gubernator Regis Danie. Prope hanc civitatem, prout etiam in Europa huius insulae nautas, maxima reperientur, fissa, degenerantur pyramidibus, sicuti, Gigantum ab se pulchra, in quibus undique est episcopatus littera Gotie, scripta, que non paucis intelliguntur. Propterea hoc greci nautae in undicione defereant, cum et ipsius nauta exercitum, cum enim Sacrum, nautas, qui venient, quicquid in operibus structis marmoreis, argenteis, aureis, et argento, ex aqua salaria percerat, nec transversum, scilicet, publice continenda crepidine obducatur, meritos, pariter ac mercatores, tamen his nec te rebatur.

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

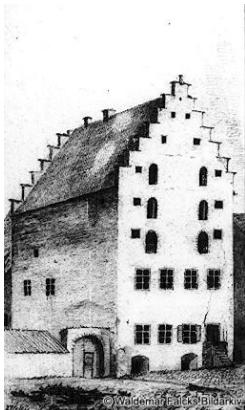
Kriterium (v): *En synnerligen framstående exempel på en traditionell mänsklig bosättning, representativ för en kultur som hotas av oåterkalleliga förändringar.*

Visby is a characteristic example of a significant traditional human settlement that has evolved over time through continuous adaptation to the medieval form and function. The inhabited town has prevailed under the influence of socio-economic and cultural change.

This has resulted in a townscape in which the medieval walled trading town has been retained with distinctive layers over time until the present day. Functional continuity is reflected in its structure as a county, diocesan, commercial and residential town. This structure is vulnerable to loss of functional diversity and traditional building skills.

Världsarvsvärdet / Outstanding Universal Value

1. Medeltida profana hus

2. Kyrkoruinerna

3. Medeltida gatunätet

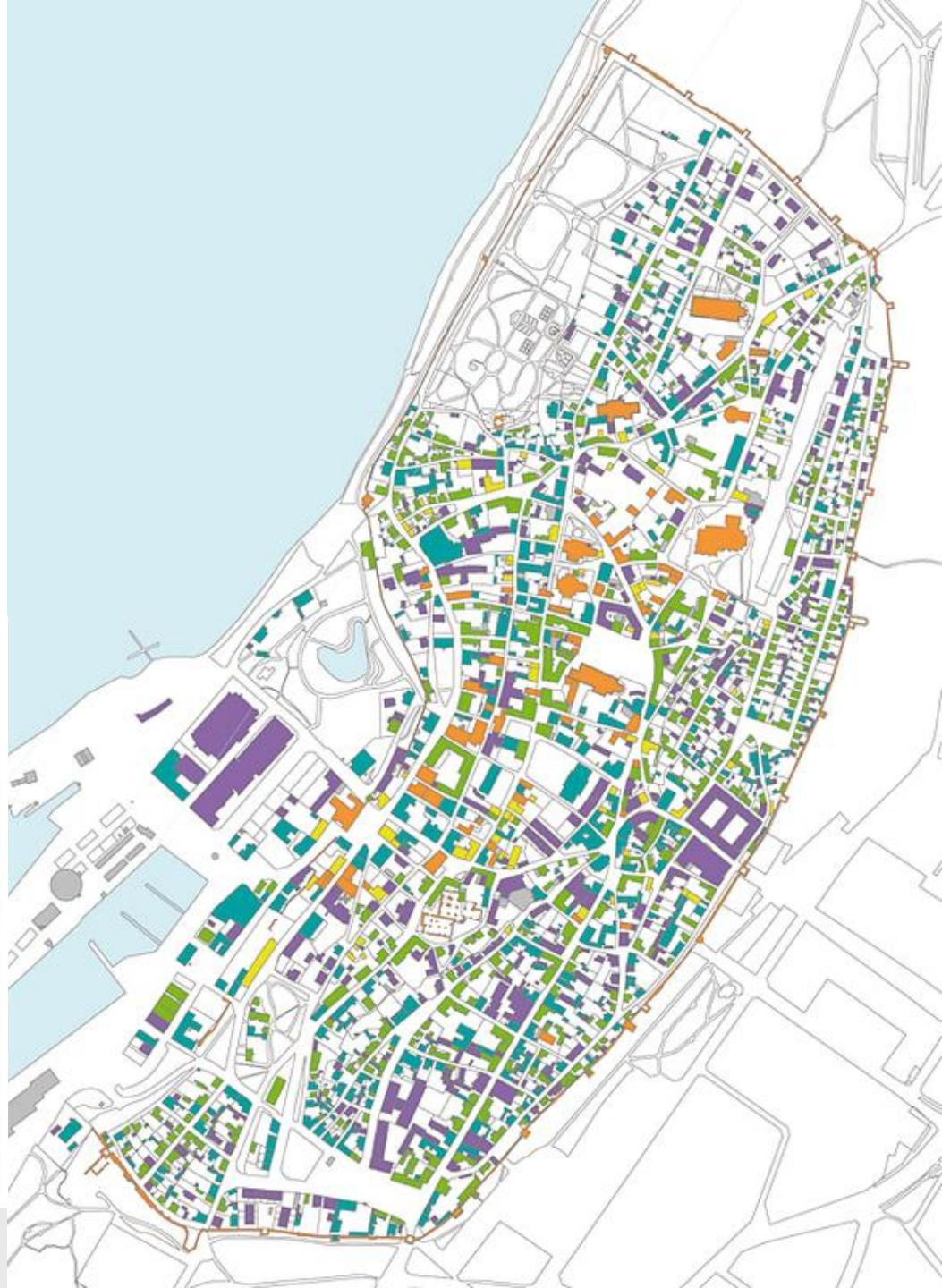
4. Stadsmuren -vallgravarna

5. Stadsbilden /
stadslandskapet

Stadens årsringar

- Medeltidsstaden 1100-1500
- Residensstaden 1500-1720
- Trästaden 1720-1830
- Borgarstaden 1830-1920
- Den moderna staden 1920-2007

Packhusen

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

Gatunätet

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

Integritet

A significant proportion of the attributes are in good condition.

The medieval urban plan is largely intact.

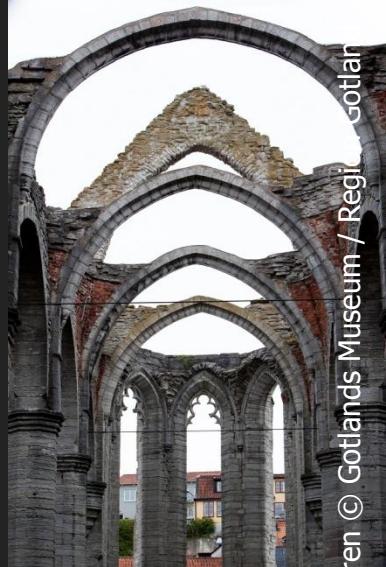
The town wall has been subject to partial collapses over the years. The collapse of a section of the wall in 2012 led to a successful restoration and new knowledge about its state of conservation.

Increasing utilization of the church ruins for events and activities requires the development of impact assessment and guidelines.

Incremental change through alterations that disregard conservation principles results in a cumulative negative impact on heritage values.

The visual integrity of the walled town and historic skyline is vulnerable as the modern town expands and develops.

Certain key attributes are located outside of the property, i.e. the ruins of St George and Solberga monastery, the gallows hill, limestone quarries and entry roads into the medieval town.

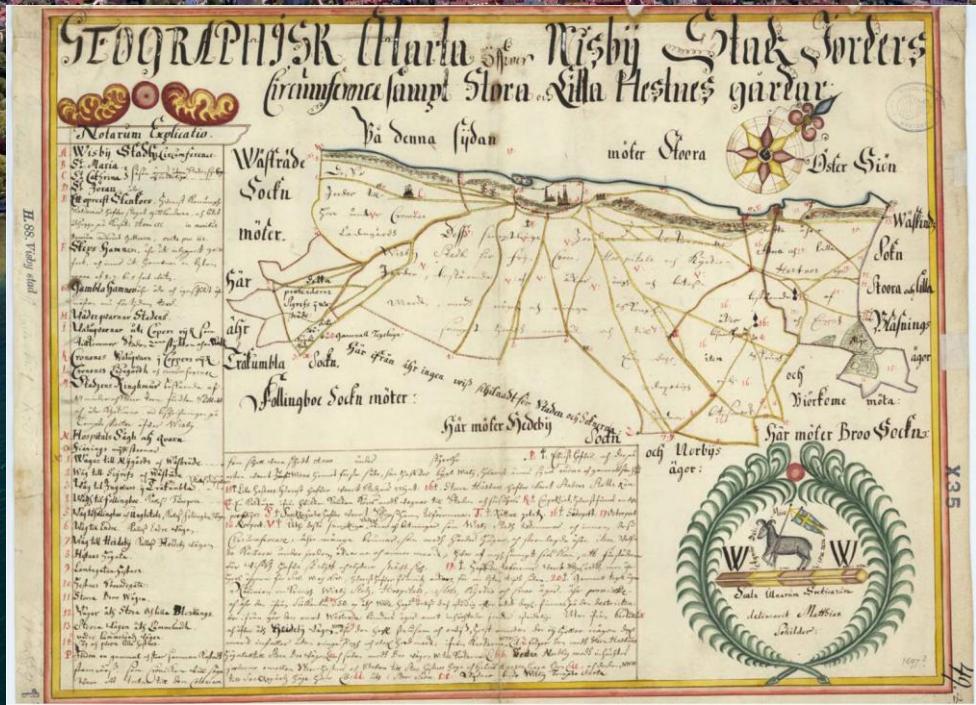
Visby. Utsikt från Galgberget.

Foto: G. Reimers, Österv.

Visby. Galgbacken.

ANITA
Foto & Ensamrätt:
A/B Almqvist & Cöster, Helsingborg

Mattias Schilder
1697

Historiskt urbant landskap

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

Autenticitet

The original form of Visby, displayed in its urban fabric and overall townscape, is its most important quality.

Authenticity of the medieval building elements (shape and size, rectangular plan, height and fabric).

The Gotlandic traditional lime production and use has remained intact and plays a crucial role in conservation and craftsmanship.

The town wall remains largely intact and its high level of authenticity is exceptional.

Well preserved dry moats and open spaces surrounding the walled town form a fringe belt that accentuates and distinguishes the compact medieval town.

The ruins are iconic carriers of architectural and historical significances that have remained more or less intact since the 19th century.

While Visby lost its function as a commercial metropolis during the 14th century, its urban continuity is still reflected in a living town with retail, business, residential and tourist uses.

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

Skydd och förvaltning

- Detaljplan för Visby innerstad
- Byggnadsordning
- Byggnadsminnen
- Fornlämningsskydd
- Riksintresse
- PBL, KML, Miljöbaken
- Världsarvsorganisation

Världsarvsråd

Världsarvsstudio

Världsarvsforum

BYGGNADSORDNING för Visby innerstad

TILLHÖR DETALJPLAN FÖR VISBY INNERSTAD
ANTAGEN 2010-02-22 LÄGA KRAFT 2010-03-26
Denna skift vänder sig till fastighetsägare, boende och verksamma
i Visby innerstad. Här finns riktlinjer och stöd när du ska vårdा,
bygga om, ändra eller bygga till i Visby innerstad.

Bevara, använda, utveckla

Kulturpolitiken ska 'främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.'

Regeringens proposition 2009/10:3 *Tid för kultur*

Kulturarvsproposition 2016/17:116 → Världsarvsstrategi

Visby världsarv – resurs och tillväxtfaktor

- Attraktionskraft
- Besökare
- Livskvalitet
- Näringsliv
- Uppsala universitet
- Forskning
- Kreativa näringar
- Kompetens
- Arbetstillfällen

Hållbar platsutveckling

Levande innerstad

- Hur bevarar vi en levande innerstad med funktionell mångfald?
- Hur uppnår vi kulturdriven utveckling?
- Boende, besökare och näringsliv
- Utmaningar att hantera
- Förflyttning och förändrad funktionell struktur i innerstaden
- Säsongsfokus
- Ökad endags turism
- Privatisering

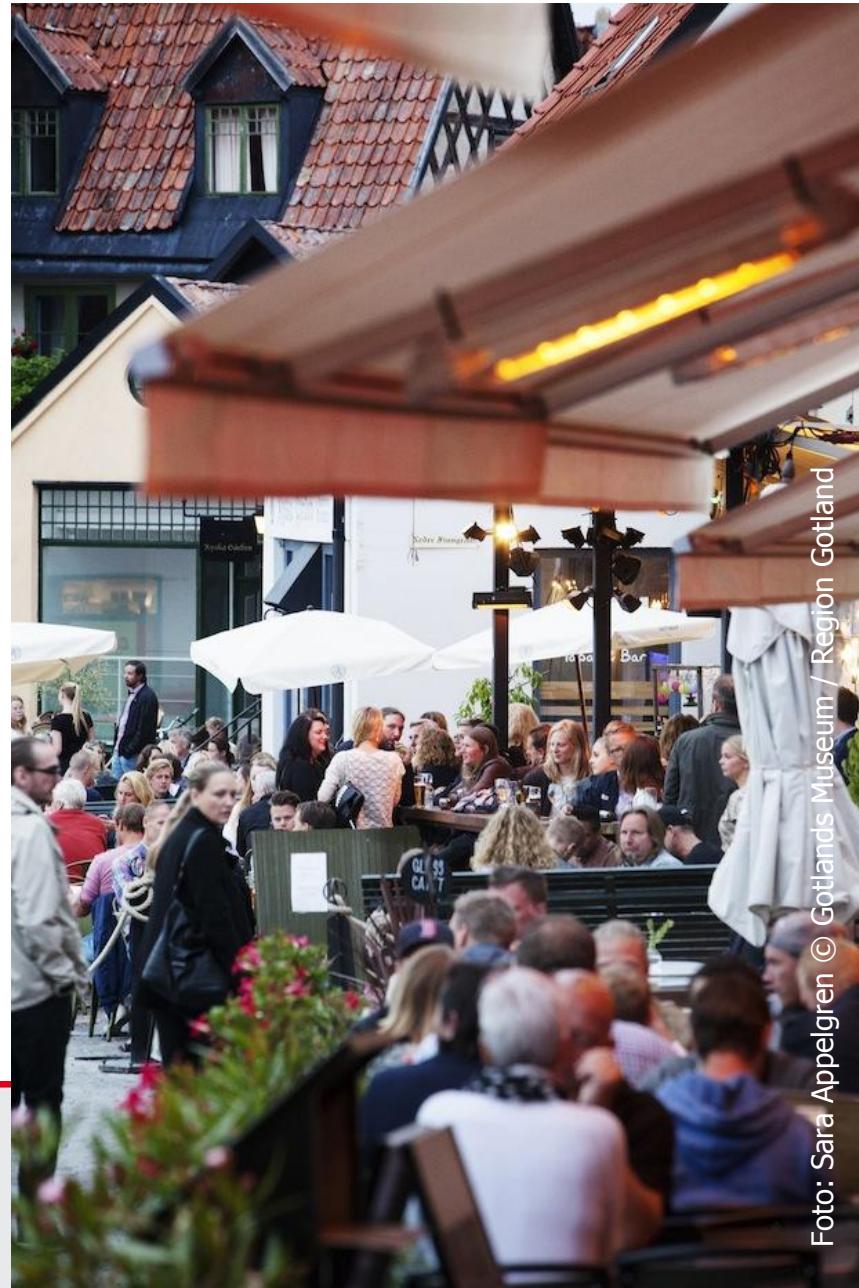

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

Världsarvet i skolan

Foto: Maria Hemlin Palje

Foto: Maria Hemlin Palje

Världsarvet som brobyggare

Foto: Sara Appelgren ©Gotlands Museum / Region Gotland

Foto: Francesco Bandarin ©Unesco

Ny handlingsplan för Hansestaden Visby - några områden

Stadsmuren
Hur tar vi hand om resursen?

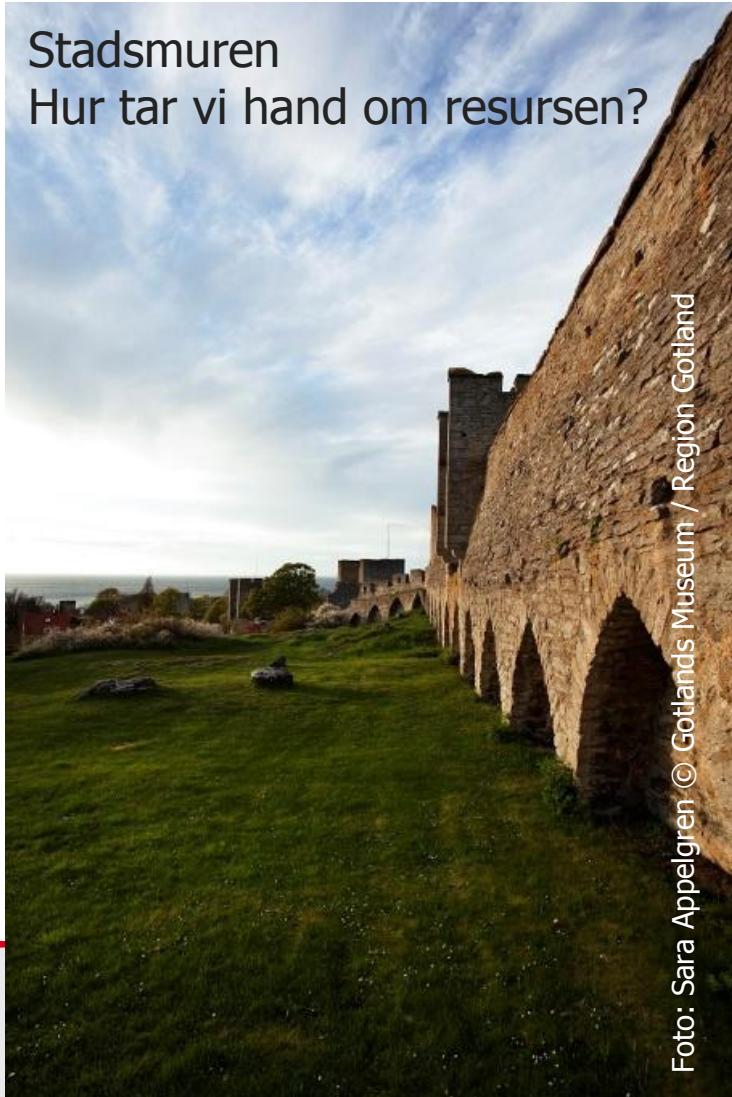
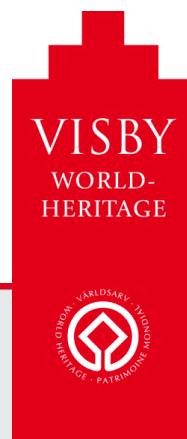

Foto: Sara Appelgren © Gotlands Museum / Region Gotland

Ny kryssningskaj 2018
Hur uppnår vi
hållbara besök?

HIA - heritage impact assessment
Hur bevarar och utvecklar vi i samklang?

Välkomna tillbaka till Gotland

